

Düzce Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi

Çerkez Dili ve Edebiyatı
Bölümü

Düzce Üniversitesi

Fen Edebiyat Fakültesi Kafkas Dilleri ve Kültürleri

Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümü

Düzce Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kafkas Dilleri ve Kültürleri kapsamında, Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne 2013-2014 eğitim öğretim ilk dönem 21 olan öğrenci kontenjanının, gelecek yıl, 2014-2015 döneminde yükseltilerek 30 yeni öğrenci, TS (Türkçe Sosyal) puan türü ile alınması planlanmıştır. Eğitim 4 yıllıktır. Bölüm, 2013-2014 eğitim yılı itibariyle 1 profesör, 2 doçent ve 1 yardımcı doçent ile akademik ve bilimsel faaliyetlerini sürdürmektedir. Düzce Üniversitesi, Ankara ve İstanbul'a yakın, her iki yöne 2,5 saatte ulaşım kolaylığı ile çok tercih edilen yerdir.

Düzce Adıge Kültür Derneği'nin, başından itibaren büyük katkılarıyla açılan Düzce Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümü hızla gelişiyor. Bölümün hedefi, akademik kadrosuyla Çerkes toplumunun başta dili ve tüm sosyokültürel yaşamı olan Adıge Xhabze'nin özelliklerini, en çok Adıgelerin yaşadığı Türkiye'de tüm toplum tarafından keşfedilmesini ve yaşatılmasını pekiştirecek bilimsel çalışmalardır. Tüm bu çalışmalarda amaç, Türkiye'deki kültür zenginliğini ortaya çıkarmak ve farklı kültürlerin de uyumlu şekilde ülkenin kültür zenginliğine katkı sağladığını göstermektir. Gelişmelerin daha verimli şekilde devam etmesi için, öncelikle toplumuza, bölümün önemini çok iyi şekilde tanıtmak gerekiyor. Bu nedenle DERNEKLERİN de tanıtım konusunda özel katkılarını bekliyoruz.

Hızla gelişmekte olan Düzce Üniversitesi, şimdilik 10 Fakültesi, 3 Enstitüsü, 4 Yüksekokulu, 9 Meslek Yüksekokulu ve diğer akademik birimlerle her geçen gün büyüyen, Türkiye'nin de barındırdığı farklı çok kültürel zenginliği ortaya çıkartarak değer üreten bir Devlet üniversitesidir. Üniversitenin Merkez Kampusu Konuralp Yerleşkesinde bulunmaktadır, Düzce Üniversite hakkında detaylı bilgilere www.duzce.edu.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün gelişim süreci

Düzce Üniversitesi'nde Çerkez Dili ve Edebiyatının açılmasına vesile olan gelişme; **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Düzce kentini ve Düzce Üniversitesini ziyareti esnasında, Rektör Prof. Dr. Funda Sivrikaya Şerifoğlu'na farklı kültürlerin yaşatılması için, çalışmalar yapılmasını önermesiyle başlamıştır.** Rektör Sivrikaya Şerifoğlu'nun başlattığı çalışmalar sonucu, Kafkas Dilleri ve Kültürleri kapsamında ilk defa Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümü açılarak Türkiye'de bir ilk gerçekleşmiş oldu, bu gelişmeyle gelecekte Türkiye'nin çok kültürlülüğünü yaşatan bir şehir olarak Düzce küçük bir Türkiye örneği olarak tarihe geçmiş olacak.

Düzce Üniversitesi olarak yapılan çalışmalara açıklık getiren Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. İlhan Genç, yaptığı açıklamasında gelişmeleri şöyle anlattı; **"Rektörümüzün verdiği direktifler sonucunda kısa zamanda gerekli izin ve kararları alıp eğitim-öğretime başladık" diyen Genç, "Daha sonra rektörümüzle Adıge Cumhuriyeti'ne gittik. Oradaki üniversite rektörüyle diyalog kurduk. Buraya üç hocamız geldi. Şu anda Çerkez Dili ve Edebiyatı bölümünde 17, Gürcü Dili ve Edebiyatı bölümünde de 12 öğrenci var. Ek kontenjandan ötürü sayımız bu sene biraz az. Seneye daha çok öğrenci olacağını düşünüyorum. Çerkez Dili ve Edebiyatı Türkiye'de ilk, Gürcü Dili ve Edebiyatı ise ikinci olarak üniversitemizde açıldı" diye özetledi.**

2013 Mart ayında beş günlük bir programla Adıge Devlet Üniversitesi'nin davetlisi olarak Adıge Cumhuriyeti'ne **Rektör Prof. Dr. Funda Sivrikaya Şerifoğlu, Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. İlhan Genç, Yabancı Diller – İngilizce Bölüm Başkanı Yrd. Doç Dr. Yusuf Şen ve Düzce Adıge Kültür Derneği Başkanı Murat Caymaz'dan** oluşan heyetin Adıge Cumhuriyeti'ne giderek Adıge Cumhuriyeti Devlet Üniversitesi ile beraber yapılan kapsamlı çalışmalar ve iki üniversite arasında imzalanan protokol neticesinde, öğretim görevlileri konusunda anlaşmalar yapılmıştır.

Düzce Üniversitesinde Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümünün açılmasına çok katkıları olan Düzce Adıge Kültür Derneği, Düzce Üniversitesi ziyaretinde çekilen hatıra fotoğrafı: Rektör Prof. Dr. Funda Sivrikaya Şerifoğlu (ortada), Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Nigar Çakar (soldan 2.) ve Fen Edebiyat Bölümü Dekanı Prof. Dr. İlhan Genç (sağdan 3.). Düzce Üniversitesi'ni ziyaret eden Adıge Kültür Derneği heyetinde Başkan Murat Caymaz (soldan 3.), Uğur Nemlioğlu (baştan 1.), Tennur Coşkun (sağdan 2.) ve Yusuf Jan'dan (sağdan 1.) oluşan bir heyet ile Düzce Üniversitesini ziyaret ettiler.

Şu an, Çerkesçe öğretmek için 20013-2014 **Adıge Cumhuriyeti'nden gelen Filoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mira Khachemizova, Doç. Dr. Susana Shkhalakhova ve Doç. Dr. Ruzana Doleva Düzce Üniversitesi'nde** Çerkesçe dilini öğretiyorlar. Verdikleri bilgilere göre, Çerkesçe dilinin yapısı, alfabe farkı ve telaffuzu konusunda, “öğrencilere biraz zor geliyor ama yapabiliyorlar” diye belirttiler. Daha önce hiç bilmeyene öğretmek elbette kolay değil, fakat Çerkes dilini ve kültürünü merak eden herkesin öğrenebileceğini ve bu bölüme gelmesini istiyorlar. Bölümde Çerkesçe'nin yanında Rusça da öğrenilecek olması nedeniyle çok kapsamlı bir bölüm olduğu için, buradan mezun olan öğrenciler, kendilerini çok donanımlı olarak bitirdiklerini görecekler ve hayata avantajlı bir şekilde atılacaklar, diye düşüncelerini belirtiyorlar. Çerkesçe dilinin telaffuzu nedeniyle, ikinci sınıftan itibaren verilecek tarih, kültür, sanat ve sosyolojik değişim-gelişimleri içeren dersleri Çerkesçe ve Türkçe olarak iki dilde verilecek. Çünkü, bu tür konuların içerik olarak derin analizlerinin çok iyi anlaşılması ve kontekstlerin kapsamlı yorumlanması gerekiyor.

Tüm bölümlerde verilen İngilizceyle birlikte, bu bölümde öğrencinin kendisi, çok kapsamlı bir eğitim gördüğünü ve daha donanımlı yetiştirme şansına sahip olduğunu görecektir. Bölümde öğrenciler, Adıge Dili ve Edebiyatı'nın yanında Rusça'yı da kapsamlı şekilde üçüncü bir dil olarak öğrenecekler. Bununla birlikte bölümün amacı, öğrencileri iyi bir Adıgece eğitimi ile beraber seçmeli dersler ile Dilbilimi (Linguistics) veya Toplumdilbilimi (Sociolinguistics) alanlarına yönlendirmek. Diğer bir deyişle,

öğrenciler dilbilimi üzerine veya dil ve toplum ile ilgili sosyal araştırmalar yapmaya yönelebilecekler. Öğrenciler bunları öğrenirken, “Adıge Xhabze” yani Adıge Yaşam Felsefesi'nin diğer toplumlar üzerinde etkileri ile toplumlararası sosyal ilişkiler, inançların etkisiyle geçirdiği değişimlerle de, din sosyolojisi ve tarihi süreç içinde değişimlerle kapsamlı olarak sosyolojik gelişme alanlarında örnek teşkil edecek araştırmaları inceleme ve öğrenme fırsatları olacak. Bölümün eğitim programı dil eğitimine temel teşkil edebilecek ikinci veya yabancı dil kazanımı ile ilgili dersler de içermektedir.

Adıge toplumunun Türkiye ve dünyada tanınması için, yıllardır beklenen bu değişim sürecinin çok verimli kullanılması gerekir; Düzce Üniversitesi'nin Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Türkiye'nin çok kültürlü değerle birlikte gelişmesine örnek teşkil edecek şekilde katkısı çok büyük olacaktır. Böyle uyumlu bir gelişmenin, Türkiye'nin demokratikleşmesinin önünü de açacağı için, sorunların çözümü daha da kolay hale gelmesini sağlayacaktır. Her zaman olduğu gibi, Çerkesler'in yaşadıkları ülkeye katkıları en verimli şekilde devam ederken, gelişmelerle ortaya çıkan imkânlar çerçevesinde Türkiye ve Rus Federasyonu arasındaki ilişkilerin, uzun yıllara dayanan politik sebeplerle soğuk ve uzak mesafeli olmaları, bu imkânlar dâhilinde daha sıcak ve yakın hâle gelmesini sağlayabilecek durumdadır. Netice itibarıyla, her iki ülkeye bu olumlu katların sağlanması durumunda, başta Üniversite düzeyinde bilimsel ve ekonomik ilişkilerin de gelişmesi ve bölge barışı açısından da yararlı olacağı kesindir.

Bu gelişmelerin Çerkes toplumu için ne kadar önemli olduğunu dikkate alarak, DERNEKLERLE yapılacak tanıtım çalışmalarında, Çerkes Kültürünün yaşatılması ve yeni nesillere ulaştırılması için hep birlikte çalışmak zorundayız. Bunu yaparken, toplumsal kazanımlarımızın ne kadar önemli olacağını düşününce, kaybettiklerimizi yeniden kazanmamız ve hiçbir zaman kaybedilmemesi gereken Adıġâbze (Adıġe Dili) ve Adıġe Xhabze (Adıġe Yaşam Felsefesi) gibi değerlerin farkında olacağımız için de, motivasyonumuzu her zaman canlı tutmamıza vesile olacaktır. Bunları “niçin ve nasıl yapmalıyız” düşüncesinin önemini, J. W. Goethe-Frankfurt Üniversitesi’ndeysen Mesut Aslandok ile beraber geliştirdiğimiz “motivasyon” düşüncesinden kısa şekilde bahsetmemizde yarar var:

Bir işe başlarken, motivasyon ilk ve en önemli adım olduğu için, önce ondan başlamakta yarar var. Bir benzetmeyle anlatacak olursak, Adıġe toplumunda her birey bir insansa, biz bu insanın vücudundan çok beynini geliştirmeyi amaçlıyoruz. Yani insanımızın manevi potansiyelini artırmak önceliğimizdir. Çünkü beyni güçlü olan bir toplum diğer bütün sorunlarını er ya da geç mutlaka çözer. Beyin güçlenmeden atılan adımlar ise birçok hataya sebep olabilir. İyi düşüncecek olursak, kısaca bu maktıkla yola çıkmamızda yarar var.

Aşağıda her insanımızın anlayacağı şekilde yazılan „çalışma grubunun motivasyonu“ yazısını okuyunca, amacın, uzun sürede oluşan değerlerin hassasiyetle korunması, yoksa gelişmelerin nasıl bir farklı etkileşim içinde ayrı yönlerde ilerlediği anlaşılıyor.

MOTİVASYON

Kültürel çeşitlilik bir zenginliktir ve her bir kültür başlıbaşına paha biçilmez bir şaheserdir. Örneğin, dünyanın en zeki, en yetenekli insanı olsanız bile sıfırdan bir dil, bir Adıġe Xhabze (gelenek-görenek) yaratamazsınız. Bunlar zaman içinde 'birisinin' değil 'herkesin' katkısıyla şekillenmiş insanlığa malolan „kollektif bir dehalar zincirinin“ ürünleridir. Bir anlamda kültür, kollektif çalışmasının en mükemmel halidir. Bu yüzden ki, korunması ve yaşatılması gerekir. Bu da nesiller arası kültür aktarımının ne denli iyi olduğuna bağlıdır. Her bir geçişte verilecek bir fire uzun sürede o kültürün yavaş yavaş yok olması anlamına gelir. Tabiki bu aktarım süreci gelişen çağın gereksinimlerinden ve diğer kültürlerle olan etkileşimden bağımsız düşünülemez.

Tüm bu bilgilerin ışığında, Adıġe toplumunun bireyleri olarak bizim de, imkanlarımız dahilinde kültürümüzün yaşatılması, yeni nesillere aktarılması ve sosyo-kültürel ilişkilerin geliştirilmesi adına birtakım sorumluluklar yüklenmemiz gerekir. Bu bağlamda, grup çalışmalarının amacını birkaç maddede özetleyebiliriz:

- 1) Adıġe kültürünü yaşatmak ve yeni nesillere en iyi şekilde aktarmak.
- 2) Adıġe kültürünü tanıtmak ve diğer kültürlerle olan ilişkilerini geliştirmek.
- 3) Bilimsel, entellektüel ve sosyo-kültürel anlamda güçlü Adıġe gençliği yetiştirmek.

Bunları gerçekleştirmek ve hayata geçirmek için, tüm Sivil Toplum Kurumları'mızla beraber çalışmalıyız ki, gelecekteki araştırmacıların işlerini kolaylaştırmak gerekiyor. Yakın zamanda, Yüksek Lisans ve Doktora yapacak öğrencilerin alınması için çalışmalar yapılmakta, böylelikle bilimsel çalışmaların hız kazanacağı ve ilgi odağına dönüşeceği bir dönem çok yakında başlayacak. En çok Çerkes Toplumunun yaşadığı Türkiye'de, şimdiye kadar bilimsel alanda çalışmaların yapılamamış olması ülke değerleri için, büyük bir eksiklikti, fakat artık bu açığı kapatmak için, bilimsel düzeyde çalışmalarla toplumsal kalkınmayı sağlayacağımız günleri yakında göreceğiz.

Üniversite öğrencileri ile Yüksek Lisans ve Doktora öğrencileri için, gelecekteki sosyalbilim ve dilbilimi açısından daha kapsamlı bilimsel çalışma yapacak olanlara örnek olabilecek bir projeyi sayın Dr. Faruk ERMEMİŞ gerçekleştirmek için, şimdiden çalışmalara başladı: Adıge Dilbilimini, Kültürünü ve Sanatını yaşatabilmek amacıyla, Düzce Köprübaşı Ömer Efendi Köyü'nde, tüm kaynakların bulunabileceği "Adıge Bilim, Kültür ve Sanat Evi" araştırma merkezini kurmak için Düzce Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümü ile işbirliğini başlattı, bu tür çalışmaların, diğer köylerde veya bölgelerde de yapılmasına örnek olabilecek bir çalışmadır: Çerkes Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okuyan tüm öğrencilerin, uygun şartlarda barınabilecekleri yerleri temin etmek, ve sosyolojik çalışmalarını rahat yapabilecekleri ortamları, çağın şartlarına uygun hâle getirmeye çalışmaktadır. Bu projeye, ilk etapta 30 öğrenci için, her birisine tek oda ve tüm ihtiyaçlarını karşılayacak tarzda dizayn edilmiş "Adıge Wune" modeli, daha sonra aynı şekilde 100 öğrencinin barınacağı "Adıge Wune" şeklinde öğrenci evlerini kurmak olacak.

“Adığe Bilim, Kültür ve Sanat Evi”nin yaşayabilmesi için, bu tür çalışmalara maddi ve manevi destek ile kitap, kaynak ve bilimsel dokümanları olan herkesin katkıda bulunması önemlidir. Tüm bu değerleri muhafaza etmek ve yeni nesillere aktarmak için, örnek projelerde olduğu gibi, toplumsal dayanışma ve DERNEKLERLE beraber sürekli çalışmamız gerekiyor. alışmalara katılan ve katkıda bulunan herkese, maddi ve manevi tüm katkılarından dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Bu tanıtım yazısını tüm tanıdıklarınızın e-mail-internet adreslerine ve web sayfalarına iletmenizi rica ediyoruz, çünkü bu bilgileri tüm toplumumuzun bilmesi çok önemli.

İletişim: Yrd. Doç. Dr. Fehmi ALTIN

Düzce Üniversitesi
Fen ve Edebiyat Fakültesi
Çerkez Dili ve Edebiyatı Bölümü, Konuralp Kampüsü – Düzce

Tel: +90 380 541 24 04 - dhili: 3969,

E-mail: fehmialtin@duzce.edu.tr
www.duzce.edu.tr